

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An sint alij casus excepti ab immunitate praeter supradictos. punct. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

cap. inter alia de immunit. Eccles. concedens immunitatem quibuslibet delinquentibus quantumcumque graua crimina perpetraverint, nisi in illis casibus exceptis. Quapropter iure communi seculata Gregoriana constitutione censerem gaudere utique immunitate lesae maiestatis reum, vt tradit Bosius, tit. de captiua. n. 3. Ioann. Gutier. pract. civil. lib. 4. quest. 4. num. 3. in 2. num. 9. Villagur. de extens. legum. cap. fin. num. 5. ante finem. At stante constitutione Gregoriana res est alique controuersa, cum ab immunitate excludantur lesae maiestatis rei in personam ipsiusmet principis. Ex quibus verbis clarè colligitur reos lesae maiestatis in statum principis, aut in eius sanguineos, vel consiliarios non priuari immunitate: sic Farinac. de immunit. c. 14. n. 190. & 192.

43 Nominè principis intelligitur qui supremam habet iurisdictionem, neminiquè est subiectus, qualis est Pontifex, Imperator, Gallie, & Hispanie Rex, & in probabili sententia Dux Florentie, Austria, Sabaudie, Saxonie, & similia: sic Marian. Itali. lib. 1. de immunit. Eccles. cap. 6. § 7. num. 18. Ambrosin. de immunit. cap. 9. num. 5. Farinac. in append. de immunit. cap. 14. num. 188. & faciunt quae tradit q. 112. n. 176.

Item debet intelligi princeps respectu offendens, ita vt vel ratione originis, vel domicilij offendens subditus illi sit, aliàs crimen lesae maiestatis non committet, vt constat ex textu in dem. pastoral. §. denique & s. seq. de sententia. & re iud. & tradit ibi glossa Imbola, Cardin. Zabarella, & alij, Diaz. praet. c. 119. n. 1. in prin. Anton. Gort. de delictis. c. 2. n. 10. Clarus in pract. §. lesa maiestas. num. 7. Farinac. multos referens quest. 112. n. 240. & in present. append. de immunit. cap. 14. num. 191. cum Alex. Ambrosin. de immunit. & libert. cap. 9. n. 6. Marian. Itali. eodem. tract. lib. 1. cap. 5. §. 7. n. 48. & seqq.

PUNCTVM X.

An sint alij casus excepti ab immunitate praeter supradictos.

- 1 Non sunt alij à supradictis.
- 2 Non videtur consuetudine alios esse introductos.
- 3 Ex identitate, vel maiortate rationis pluribus placet alios casus esse excipiendos.
- 4 Probabilis est oppositum.
- 5 Raptores virginum & adulteri priuantur ex plurium sententia immunitate. Sed non probatur.
- 6 Solomita non est spectato iuris rigore immunitate priuatus.
- 7 Sacrilegus, nisi homicida, aut mutilans sit in Ecclesia non priuatur immunitate.
- 8 Periuarus, & falsus testis immunitate gaudet.
- 9 Incendarius immunitate gaudet, tamen si plures Doctores contra sentiant.
- 10 Iudices, alique ministri extrahentes violenter, & iniuste delinquentem ad Ecclesiam confugiensem, immunitate gaudet.
- 11 Fabricator falsae monetae immunitate gaudet.
- 12 Delinquentibus in criminibus exceptis prodest immunitas quoad non excepta.

Regula generalis est nullus alios esse. Tum quia in cap. inter alia de immunit. Eccles. conceditur immunitas quibuslibet delinquentibus, quantumcumque graua crimina commiserint, & sic iam aliqui casus in praecedenti puncto enumerati excipiuntur. Ergo omnes alij ex vi illius textus manent comprehensi. Tum etiam quia in bulla Gregor. quae expedita fuit eò forte, vt omnia ad vnam formam redigerentur, expressè apponuntur casus in supradicto puncto excepti, & nullus alius. Ergo nullus alius manet ab immunitate Ecclesiarum exclusus ex regula. Quod exceptio firmat contrarium in casibus non exceptis leg. nam quod liquide, §. fin. in 1. responso. ff. de penu legata, cap. domus 32. quest. 7. Deinde quia excipiens Pontifex supradictos casus apponit dictionem taxatiuam tantum, quae de sui natura impedit extensionem in non exceptis ex leg. si cum exceptione, §. quid si homo. ff. quid iuris causa, leg. propter andum, §. 1. Cod. de iudicia, §. 1. in fine, infra. de stipul. seruo. Praeterea talis exceptio fit per modum formae, vt constat ex illis verbis, ad vnam tantum formam reducimus. Ergo illis nihil addi, aut diminui potest, iuxta doctrinam Roland. cons. 30. num. 3. & cons. 72. num. 60. & 68. lib. 3. Paris. cons. 19. n. 188. lib. 2.

Sed dubium est, an ratione consuetudinis alij casus excipiantur? Videtur excipi. Tum quia consuetudo legitime praescripta vim habet derogandi Ecclesiasticam legem. Tum quia bulla Gregorij, non videtur consuetudines tollere, sed solum praerogatiua, & indulta principibus concessa. Et casu quo consuetudines tolleret, adhuc possent de nouo introduci, praecipue videtur, & taceatibus prelati; & ita esse introductam consuetudinem extrahendi plures delinquentes à locis sacris per iudices seculares firmat Clarus in pract. §. sig. quest. 30. vers. scilicet nunc. Suar. lib. 3. cap. 11. Oldradus cons. 54. num. 2. Petr. Feid. de Castro Sam. Mor. Pars II.

Gregor. synag. iuris, lib. 3. cap. 22. num. 5. in disursu, & alij relati à Farinac. de carcerib. quest. 28. num. 73. & de immunit. cap. 2. num. 16. & à Bosio tit. de captiua, num. 3. & ab Ambros. de immunit. cap. 14.

Sed tenendum est ex ratione consuetudinis nullum esse casum praeter supradictum exceptum; quia omnes consuetudines derogantes immunitati Ecclesiae sublatae sunt à Conc. sess. 25. cap. 20. quatenus ibi renouatur obseruantia immunitatis secundum canones, & summorum Pontificum constitutiones. Post concilium autem, ante bullam Greg. non fuit tempus sufficiens ad introducendam consuetudinem aduersus Ecclesiasticam legem, quae requirit ad minus tempus quadragenarium. Ex bulla verò Gregorij omnes consuetudines sublatae sunt: nam esto expressè reuocatae non fuerint, per aequipollentia verba reuocantur. Tum quia ibi adest clausula sublata, &c. quia tollitur omnis facultas aliter iudicandi, aut interpretandi, iuxta cap. si eo tempore de elect. in 6. & optimè tradit Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. 1. part. cap. 13. numero 27. & 28. Tum quia adest ibi decretum irritans, contra quod allegari non potest contrarius vus, vt relato Caslad. Puteo, & aliis docet Farinac. in opposicione de immunit. cap. 2. numero 15. Tum quia haec constitutio expedita fuit vt ad vnam formam omnes casus immunitatis reducerentur, de cuius natura est, vt ad vnum ferretur. Tum quia consuetudo derogans immunitatem corruptela à Pontifice nominatur. Tum denique quia expressè derogat quilibet facultatem, quomodoemque emanauerit à sede Apostolica contrarium iudicandi, sub qua tam statutum, quam lex, & consuetudo videtur comprehendi; & ita tenet, lateque probat Ambrosin. de immunit. cap. 14. Marian. Itali. de immunit. lib. 1. cap. 6. in prin. Bonac. disput. 3. de primo de al. praecepto, quest. 7. de immunit. §. 6. n. 4. Neque obstat Pontificum morum esse ad illam constitutionem expediendam ob praerogatiua, & indulta, quae princeps secularis praetendebat habere, quaeque immunitati derogabant. Nam esto ex illo capite motus fuerit, simul etiam voluit consuetudinibus contrariis derogare, & normam generalem vbiq; seruandam in materia immunitatis constituere, vt constat ex dictis, & ex illis verbis. Sublata qualibet differentia ad vnam formam tantum reducimus. &c. Adie alleganti consuetudinem immunitati contrariam credendum non est, nisi probet ex leg. in bello, §. facta, ff. de capti. & postlim. reuers. & tradit Menoch. cons. 37. num. 92. Surtus l. 3. cons. 354. num. 2. Farinac. in append. de immunit. cap. 2. num. 18. Bonac. disp. 3. q. 7. §. 6. num. 4.

Secundo dubitatur, an ex identitate, vel maiortate rationis alij casus excipiantur? Negari enim non potest plures esse casus grauiiores, & atrociores his, qui ab Innocent. III. Greg. IX. & XIV. excipiuntur, quales sunt, raptus, adulterium, sodomia, incendium, furtum, sacrilegium, & similia. Quae si ex identitate, vel maiortate rationis non excipiuntur ab immunitate, occasio datur perditis hominibus liberius viuendi, grauiusque crimina patrandi freui spe securitatis ab Ecclesiastica immunitate concessae. Ne ergo immunitas Ecclesiae, quae in honorem Dei fuit introducta, ceat in eius iniuriam, dicendum videtur in supradictis casibus non prodesse, & fauet Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 20. vers. & licet certi tantum casus, vbi probat ex identitate rationis constitutionem etiam poenalem extendi posse ad alios similes casus, quod maiorem vim habet, quoties in dispositione legis ratio scripta est. Nam tunc non dicitur lex poenalis extendi, sed comprehendi, & intelligi sub excepto leg. nominis & rei, ff. de verbis. significat. Neque illa extensio est extensio, sed intellectio legis, & illius declaratio, vt tradit Bald. in leg. quamuis circa prin. Cod. de fidei commiss. Oldrad. cons. 185. in fine, Calderin. cons. 1. tit. vt lite pendente, & conc. 1. tit. de Regularib.

4 Dicendum tamen est, ex identitate, vel maiortate rationis nullum casum excipiendum esse. Primò, quia facienda non est extensio ex identitate rationis, quando talis extensio prauidet causae fauorabili; qualis est Ecclesiastica immunitas. Secundò, quia si ultra casus exceptos liceret alios ob identitatem, vel maiortatem rationis excipere, Regula assignata in cap. inter alia, & tradita à Greg. in sua bulla destrueretur; quia nihil firmum, & stabile esset constitutum. Tertio, quia poena locum non habent nisi in casibus expressis, vt multis probat Villagur. in tract. de extens. legum. Rub. de extens. legis poenalis respectu mera poena per totam; Et ita in praesenti casu non dari extensionem ex identitate, vel maiortate rationis tradit Suar. lib. 3. cap. 11. n. 15. & 17. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. cap. 13. Rub. de immunit. Eccles. post num. 7. Farinac. in append. de immunit. cap. vlt. num. 353. Ioann. Gutier. pract. quest. lib. 2. c. 4. num. 12. & 17. Anastal. Germon. de sacro. immunit. lib. 3. cap. 13. num. 56. Alexand. Ambros. de immunit. & libert. Eccles. cap. 1. num. 13. & seqq.

5 Ex his inferitur primò, quid dicendum sit de raptoribus virginum, & adulteris ad Ecclesiam confugiensibus? Aliqui enim existimant immunitate esse priuatos, tum ex auth. de mandatis principum, §. neque autem, collat. 3. Tum ob consuetudinem, quae est optima legum interpret, quae his criminibus atrocibus denegat securitatem. Tum quia raptus est quaedam rapina grauior

gravior quolibet alio latrocinio; ac proinde comprehendi potest in casu latrocinij excepto: & ita probabile reputat Suar. *lib. 3. cap. 11. num. 17.* & tradit Boëtius *de cif. 190. ante finem*, Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 20. in fine*, Anton. de Butrio *cap. inter alia, num. 18. de immunit. Eccles. Angel. de maleficiis, in verbo quod fama publica, num. 59. in princ. & ibi addentes litt. B. post medium.*

At omnino tenendum est contrarium hos raptores, & adulteros immunitate gaudere. Tum quia non sunt casus expresse excepti in supradictis bullis. Tum quia in *cap. de raptoribus. 36. q. 1.* his conceditur immunitas, & ita post alios antiquiores defendit Suar. *supra, Azor. 2. p. instit. moral. lib. 9. cap. 9. vers. quid verè de raptoribus*, Tufchus *verbo Ecclesia, concl. 11. num. 35. & 36. Farinac. de carcerib. q. 28. num. 17. & seqq.* Et licet ibi dicat seruandam esse consuetudinem, ubi viguerit. At in *append. de immunit. cap. 6. n. 88.* mutat sententiam nullo modo consuetudini esse standum. Idem tradit Ioan. Gutier. *pract. quæst. civil. lib. 3. quæst. 5. per rotam.* Anastas. *Germ. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 57.* Mari. Itali. *de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 3. §. 2. num. 8. Bonac. disp. 3. quæst. 7. §. 4. num. 4.* Neque obstat in contrarium dicta; quia solum probant ex iure civili raptores, & adulteros ab immunitate esse exclusos. Ius autem canonicum illos textus corrigat, & in materia immunitatis Ecclesiasticæ Pontificiæ constitutioni standum est, ut multis relatis comprobat Farinac. in *append. de immunit. cap. 2. num. 27. & seqq.* Consuetudini autem iam sæpe diximus derogatum esse.

6. Secundo inferitur quid dicendum sit de Sodomita? Clarum est esse grauissimum crimen, ita ut constitutionibus regis poenam mortis habeat annexam, & ex constitutione Pij V. curia seculari clerici delinquentes traduntur, ob quas rationes Marian. Itali. *tract. de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 3.* affirmat sic delinquentem priuatum esse immunitate. Cæterum, contrarium verius esse credo; quia nullibi hoc crimen excipitur, & in materia penali immunitatem derogante non licet extensionem facere: & ita tradit Farinac. in *append. de immunitate cap. 6. num. 98.* ubi aduertit si Pontifex consulari, daturum facultatem absque dubio, ut curia seculari remittatur hic sodomita, maxime si de plurius actibus infamatus fuerit: hoc enim requirit constitutio Pij V. ut tradit Nauarr. *e. 27. num. 249. vers. tertio dico.*

7. Tercio inferitur quid dicendum de sacrilegio? Tametsi plures Doctores, quos refert, & sequitur Ioan. Gutier. *pract. quæst. lib. 3. q. 1. num. 13.* Tufchus *verbo Ecclesia, concl. 11. num. 19.* Petr. Greg. *sentent. iuris, cap. 22. num. 2.* sentiant immunitate priuari. Tum quia grauissimum crimen est. Tum quia est specialiter contra reuerentiam debitam Deo; ac proinde contrarium immunitati. Nihilominus affirmandum est ab immunitate non excludi; quia in *cap. inter alia, & constitutione Gregoriana* solum excipitur sacrilegium ob homicidium, & vulnerationem in Ecclesia factam. Ergo alia sacrilegia excepta non sunt. Ergo comprehenduntur sub privilegio concessa in *cap. inter alia*: & ita tenet Nauarr. *cap. 25. n. 9.* Alexand. Ambrosin. *de immunit. t. cap. 5. v. 6.* Marian. Itali. *de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 3. n. 75. & seqq.* Farinac. in *Append. cap. 6. n. 99.* Hinc fit blasphemum, & superflitiosum immunitate gaudere, nisi de suspitione hæreticis examinandus sit; quia non sunt crimina excepta, Bonac. *disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 4. num. 3.* quamvis contrarium teneat Farinac. *de carceribus, q. 28. num. 67.* Sed loquitur ante constitutionem Gregorianam, eo motus argumento; quia qui delinquit aduersus Ecclesiam sponfam, non gaudet immunitate; à fortiori qui aduersus sponsum, & caput Ecclesie delinquit. Sed non placet ratio, aliàs omnia peccata ab immunitate essent exclusa; quia omnia sunt contra Deum. Item non est verum quemlibet de inquentem contra Ecclesiam eius immunitate priuari, sed solum homicidam, & mutilatorem. Adde ob similitudinem, vel maioritatem rationis has penas extendendas non esse.

8. Quarto inferitur quid dicendum de periurio, & falso teste? Et quidem immunitate gaudere constat ex ratione sæpe repetita, quod non est crimen exceptum, & consequenter comprehendi debet sub regula generali: & ita tradit Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 28. n. 121.* Farinac. in *append. de immunit. cap. 9. num. 140.* Neque obstat periurium, & falsum testem homicidæ æquiparari *cap. fin. 22. quæst. 1.* Nam ut rectè dicunt Decian. & Farinac. *supra* æquiparatur homicidæ voluntario, non proditorio, qui solum est ab immunitate exceptus. Adde æquiparari quoad poenitentiam imponendam, ita ut possit pro ipso eadem poenitentia imponi, non tamen æquiparatur quoad omnes effectus, alias periurus esset irregularis, si est homicidæ. Item ad priuationem immunitatis non sufficit æquiparatio, sed identitas; quia in poenis non datur extensio de casu ad casum, & de persona ad personam. Deinde æquiparatur eodem modo in *supra dicto cap. fornicationi, & adulterio*, & tamen hæc non priuat, ut diximus immunitate. Ergo neque periurium. Sed quid si periurio causa fuisse, ut aliquis morti esset damnatus, alias non damnandus? Marian. Itali. *de immunit. Ecclesie, lib. 1. cap. 5. §. 4. & cap. 5. num. 145. & seqq.* affirmat te esse priuatum, quia homicidæ proditoris cæteris. Dubius est Farinac. in *append.*

num. 141. & consulendum esse sanctissimum, dicit. At dicendum est te priuatum non esse, quia cito mortaliter occidens non tamen physice, sed physice tantum occidens negatur immunitas; quia hic est qui proprie occidit. Ergo mortaliter occidendi concessa est. Et faciunt quæ diximus de mandante.

9. Quinto inferitur ad casum, qui dicitur de incendiaris; affirmant graues Doctores immunitate priuatos esse. Tum quia æquiparantur agorum depopulatoribus, ut constat ex *cap. pessimum. 23. quæst. 8.* Tum quia in *dicto cap.* illis negatur immunitas. Quatenus datur facultas Regibus, & Principibus eos puniendi consulti Episcopis, & Archiepiscopis. Quod tamen consilium necessarium non esset. Si ipsi incendiarij ad Ecclesiam non confugissent. Supponitur ergo in textu eos ad Ecclesiam confugisse, & hoc non obstat non negatur facultas Regibus, & Principibus eos puniendi, consulti tamen Episcopis. Cæterum, verius existimo supradictos immunitate gaudere. Farinac. in *append. de immunit. cap. 6. num. 105.* Ratio est, quia in *cap. inter alia*, & aliis iuris, & in bulla Gregorij non excipiuntur. Sed omnibus delinquentibus conceditur immunitas, nisi in casibus exceptis. Ergo his est concessa. Neque obstat hoc crimen simile esse depopulationi agorum; quia cum non sit idem, sed diuersum, exceptio vnius, non est exceptio alterius; imò potius firmat regulam in casibus non exceptis. Adde ex *supra*, textu non colligi hoc incendiariorum ad Ecclesiam confugisse; consilium enim Episcoporum non petitur, quia ad Ecclesiam confugerint, sed vt cordatè, & prudenter Reges, & Principes procedant in assignanda poena his delinquentibus, cum secundum ius antiquum varie sint constituti: sic Glossa *ibi*.

10. Sexto inferitur quid dicendum sit de iudicibus, aliisque ministris violentè extrahentibus fugientem ad locum sacrum, an ob humilimo delictum immunitate priuentur? Affirmant Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 25. numero 7. post med. & cap. 26. num. 9.* Petr. Gregor. *sentent. iuris, lib. 33. cap. 21. sub num. 3. & cap. 22. num. 2.* Marian. Itali. *de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 15.* Anastas. *Germ. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 104. & seqq.* Mouentur tum ex consilio Eutropij consulis, qui legem rulari aduersus immunitatem Ecclesiasticam, & postea ipse ad Ecclesiam fugiens clausas portas inuenit, & in porticu occisus fuit. Tum quia non debet prodesse immunitas ei, qui noluit alteri prodesse, neque conueniri potest, si mensura qua alios mensus fuit, ei remetiarur. At existimo ob hoc delictum immunitate delinquentes gaudere ratione sæpe repetita; quia non est ex criminibus expresse exceptis: & ita tenet Farinac. in *append. de immunit. cap. 6. num. 106.* Neque obstat dignum esse, ut immunitate priuetur; quia hoc solum probat posse legem statui, qua priuetur, non tamen probat de facto statutam esse. Adde decentiam & congruentiam esse, ne gauderet immunitate extrahens ex Ecclesia delinquentem; in illo, inquam, delicto, in quo extractus deliquerat, ut euenit in consule. Secus verò in delicto extractionis, aut alterius diuersi.

11. Septimo inferitur fabricantes falsam monetam immunitate Ecclesie gaudere; quia non est crimine exceptum in bulla Gregoriana, neque alibi. Neque obstat committere iniustitiam aduersus rempublicam, & Regem, eoque crimina læsæ maiestatis, & non læsæ, graue, & publicumque futurum. Non, inquam, obstat; quia absolutè non est publicum latrocinium, cum non fiat cum violentia, & publicitate. Neque hinc est crimen læsæ maiestatis in personam ipsius Principis, sed in eius statum; ac proinde non est ex criminibus exceptis: & ita tradit Ioannes Gutier. *pract. quæstion. civil. lib. 3. quæst. 4. per rotam.* Farinac. in *append. de immunit. cap. 6. num. 91.*

12. Octauo inferitur, an delinquentibus in criminibus exceptis profit illis immunitas quoad alia crimina non excepta, verbi gratia, an homicidæ proditoris profit immunitas quoad crimen adulterij, stupri, simplicis furti, &c. ita ut extrahi non possit ad horum punitionem? Et quæstio procedit, quando iudex non intendit punire homicidium, nam si illud punire intendat, & ob illius causam reum è loco sacro extrahat, clarum est tunc reliqua crimina posse puniri; quia tunc non censetur delinquentem extrahere à loco sacro ob alia crimina, sed iam iuste extractum punire. At si solum non excepta crimina punire intendit, est alicui videatur posse delinquentem extrahi, quia absolutè immunitate priuatus est; At probabilis existimo nequaquam posse; quia penales constitutiones immunitatem derogantes accipiendæ sunt in rigorosa, & formali significatione. Ergo constitutio excludens delinquentes ab immunitate in aliis casibus accipiendæ est in formali, & propria eius significatione. Ergo solum comprehendit delinquentes, quatenus tales sunt, hoc est, quatenus talia crimina commiserunt. Ergo quoad alia crimina manent securi, sic Decian. *lib. 6. cap. 16. num. 6.* Farinac. *de carcerib. quæst. 28. num. 67. fine.* Bonac. *disp. 3. quæst. 7. immunit. §. 4. fine, num. 23.*